

Природњачки музеј
БИБЛИОТЕКА

11. 15 7316

МУЗЕЈ СРПСКЕ ЗЕМЉЕ 7. МУЗЕЈ
СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Бр.

1170/1

*У. Радичевић
Д. Милошевић*

ГРАЂА ЗА ФЛОРУ

СТАРЕ СРБИЈЕ И МАКЕДОНИЈЕ

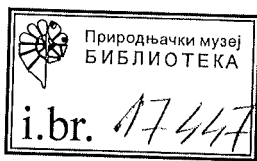
I

ПРЕШТАМПАНО ИЗ „ПРОСВЕТНОГА ГЛАСНИКА“

У БЕОГРАДУ

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1909

Исти разлози и побуде, који су напоменути у Уводу Грађе за фауну Старе Србије и Македоније, руководили су управу Музеја да приступи објављивању проученог флористичког градива из ових двеју покрајина. Са овим прилозима флори Старе Србије и Македоније, Музеј Српске Земље отпочиње објављивање и радова из оне области ботаничке, која спада у његов задатак. Начин развијања Музеја, а нарочито оскудица у потребним и подесним просторијама за ботаничке збирке, учинили су да су ови радови тек сада дошли на ред.

I. Прилог флори Старе Србије и Македоније

Од Ник. Ранојевића.

Почетком септембра 1904, г. пропутовао сам један део Старе Србије и Македоније, да упознам стање тамошњих винограда у погледу штеточина. Том сам приликом обратио пажњу и на вегетацију тих области, поглавито на гљиве, али сам у томе био јако ометаан кишним временом за свих 7 дана, колико сам провео на путу преко границе Србије. Материјал из Старе Србије скупио сам у околини Скопља, Криволака, Неготина и Ватоша, а онај из Македоније у околини Ђевђелије и оближњег села Сеова, у околини Солуна, и на путу од Дојрана за Валандово и железничку станицу Струмицу.

Проучене биљке с тих локалности у главном састављају овај списак. Њему су придодане 4 врсте гљива из околине Битоља, издвојене из збирке фанегорама Алексе Јовановића, пређашњег професора у Битољу, а једна врста из околине Цариграда послата је ботаничкој башти Јевремовац. Гљиве пак у том списку, у колико је мени познато, чине у исто време први прилог за флору Старе Србије и Македоније. У њему су заступљени и понеки ређи облици, а за неколико паразита, наласком њиховим на до сада не забележеним хранитељкама, утврђени су нови еколошки односи. Такве хранитељке, као нове, истакнуте су крупнијим слогом. —

За детерминацију 3 врсте из збирке гљива имам да захвалим микологу д-р Бубаку, професору пољопривредне академије у Табору у Чешкој.

Лишаје у овом списку скупио је прошле године на Корабу у Старој Србији Јордан Петровић, суплент скопљанске гимназије, и послао их за музејску збирку.

A. Fungi.

Peronosporaceae

1. *Plasmopara viticola* (Berk. et Conrt.) Berl. et De Toni. — *Балсара*. Појавила се у великој размери на лишћу *Vitis vinifera* у виноградима око Солуна, Бевђелије и Сеова.

Ascomycetes

2. *Abrothallus Parmeliarum* (Sommerf.) Nyl. На талусу *Usnea barbata* са Кораба (leg. Јордан Петровић).

3. *Aspergillus niger* Van Tighem. Сапрофитски на плоду *Punica granatum* око Бевђелије.

4. *Sphaerotheca pannosa* (Wallr.) Lév. — *Пешелџа*. На плоду *Persica vulgaris* у околини Солунџ.

Заражене брескве беху местимично, у мањим и већим партијама, превучене дебелом беличастом навлаком, састављеном од хифа мицелије те гљивине. У мицелији су уваљене сићушне црне перитеције с елипсоидним, на оба краја слабо суженим асцима, величине $85-108 \times 64-74$. Споре су $17-27 \times 13-16$.

5. *Sphaerotheca Humuli* (D. C.) Schroet. На *Xanthium strumarium* око Бевђелије.

Перитеције износе у пречнику $85-114$. Асци су обрнуто јајасте, вел. $64-80 \times 55-60$, а лопчасте и елипсоидне споре $13-19 \times 13-15$.

6. *Erysiphe Polygoni* D. C. На лишћу *Convolvulus arvensis* око Бевђелије и Солуна и на *Polygonum lapatifolium* око Скопља.

У перитецији $5-7$ аска $3-5$ спора. Асци износе $45-72 \times 30-38$, а споре $17-22 \times 11-15$.

7. *Erysiphe Cichoriacearum* D. C. — *Мана*. На лишћу *Hibiscus esculentus* по градинама око Неготина.

У перитецијама око 20 дугуљастих и сопастих аска, вел. $48-70 \times 26-38$. Споре су $17-22 \times 11-15$.

8. *Erysiphe taurica* Lév. На лишћу и стабљикама *Crozophora tinctoria* око Скопља, на *Marrubium creticum* и *Chondrilla juncea* по утринама око Бевђелије, и на *Regalum Parmala* поред путова и по утринама око Криволака, Бевђелије, Валандова и Солуна.

Мицелија мање или више развијена. На лишћу *Crozophora tinctoria* чини дебелу белу навлаку. Перитеције су кестењаво-мрке, увек плитичасто угнуте, са $15-24$ аска, у пречнику износе $133-227$. Асци су $56-108 \times 25-49$, а споре $20-42 \times 15-24$.

9. *Phyllactinia suffulta* (Rebent.) Sacc. На лишћу *Paliurus australis* по међама винограда око Валандова, и на *Crataegus monogyna* око Валандова и Ватоша.

Асци су величине $57-70 \times 24-29$, а споре $19-32 \times 13-17$.

10. *Microsphaera Lycii* (Lasch) Sacc. et Roum. На лишћу *Lycium halimifolium* око Скопља. Развијене су само конидије.

11. *Massaria Platani* Ces. На осушеној грани *Platanus orientalis* у околини Солуна.

На истим примерцима заступљен је и пикнидиски облик, познат као врста *Hendersonia Desmazieri* Mont., с конидијама 2—4 ћеличним, вел. $25-50 \times 11-20$.

Ustilaginaceae

12. *Ustilago Maydis* (D. C.) Tul. — Црнило, гламња. На *Zea Mays* око Валандова.

Uredinales

13. *Gymnosporangium Sabinae* (Dicks.) Wint. На лишћу *Pirus communis* (I) око Витоља (leg. Ал. Јовановић).

14. *Uromyces saryophyllinus* (Schrank) Schroet. На стабљикама *Dianthus pinifolius* (II: $22-26 \times 19-24$; III: $19-32 \times 15-22$) у камењару више Валандова.

15. *Uromyces Genistae tinctoriae* (Pers.) Fuck. На лишћу *Colutea orientalis* (II: $19-26 \times 15-19$; III: $19-28 \times 15-21$) по међама винограда око Скопља и Бевђелије.

Хрице спора обично су кружно размештене.

16. *Uromyces Heliotropii* Svedinski. На лишћу и стабљикама *Heliotropium curraeum* (II: $21-32 \times 15-22$; III: $19-27 \times 17-21$) поред путова и по утринама око Солуна, Валандова и Ватоша.

Хрице уредоспора жуте су, телутоспора црне. Оне су растурене или кружно размештене. Телутоспоре су на темену изнад клицаве поре слабо задебљале.

За ову гљивицу до сада је забележена једина локалност Херзон у јужном делу Ручије. У Србији пак није нађена и ако је њена хранитељка честа биљка.

17. *Uromyces Terebinthi* (D. C.) Wint. На лишћу *Pistacia Terebinthus* око Цариграда.

18. *Russinia Carlinae* Jacky. На лишћу *Carlina acanthifolia* (II: $26-28 \times 24-26$; III: $28-40 \times 17-24$) код Витоља (leg. Ал. Јовановић).

19. *Russinia Centaureae* D. C. На лишћу и стабљикама *Centaurea sublanata* (II: $30-32 \times 22-30$; III: $32-51 \times 19-28$) око Скопља, и на *C. salonitana* у окол. Доњег Водна.

20. *Puccinia chondrilla* Bubák et Syd. На лишћу и стабљизи *Chondrilla juncea* (II:24—28 × 19—24; III:29—45 × 19—26) по утринама око Ђевђелије.

21. *Puccinia Eryngii* D. C. На лишћу *Eryngium campestre* (II:22—30 × 21—26; III:20—45 × 20—28) по утринама око Скопља, Ђевђелије и Солуна.

22. *Puccinia Asarna* Syd. На лишћу *Pienomon Asarna* (II:22—32 × 22—28; III:35—55 × 21—30) по утринама и поред пута од Дојрана до Валандова.

Медитерански облик, забележен до сад у Европи само у Италији и Далмацији.

23. *Puccinia bromina* Erikss. На лишћу *Bromus tectorum* у окол. Битоља (leg. Ал. Јовановић).

24. *Phragmidium violaceum* (Schultz) Wint. На лишћу *Rubus ulmi-folius* код Сеова.

Уредоспоре су 24—38 × 19—26, а телеутоспоре 45—91 × 26—30, с дршкама 57—122 × 15—19. Заступљене су и мезоспоре, једно и двоћеличне. Прве су 26—30 × 24—28, а друге 34—42 × 26—32.

Polyporaceae

25. *Polyporus hispidus* (Bull. Fr.) — *Црничкова губа*. На деблима *Morus nigra* у дударама око Ђевђелије.

Sphadioidaceae

26. *Phoma melaena* (Fr.) Mont. et Dur. На осушеним стабљикама *Astragalus thracicus* по прљуши између Криволака и Неготина.

27. *Phoma sarraridina* Pass. На стабљикама и лисним дршкама *Sarraris spinosa* по утринама где и пређашња.

Конидије су цилиндричне, праве или искривљене, вел. 4 × 5 × 1. До сада забележена само код Парме у Италији.

28. *Cytospora punica* Sacc. На плоду *Punica granatum* из околине Криволака. Главица се развила идуће године на презимелим плодовима.

Конидије 4,5—5 × 1—1,5. До сада забележена само у Сев. Италији.

29. *Septoria Lycopersici* Speg. — *Мана, метил*. На лишћу *Lycopersicon esculentum* по градинама и око Неготина.

Конидије су са 2—10 преграда, величине 52—10 × 2—3.

30. *Septoria Rubiae* (Pat.) Bubák et Ranojević (= *Rhabdospora Rubiae* Pat.).

На зеленом и свенутом лишћу *Rubia tinctorum* поред пута код Сеова.

Пеге су на лишћу велике, отворено мрке, ограничене лисним ребрима и отуда неправилна облика. Пикнидије су, по правилу на валничју

листа, 194—265 широке. Конидије хијалинске, цилиндричне, на крајевима слабо сужене, праве или искривљене, с 1—3 преграде вел. $32-64 \times 3,5-4$. Конидиски стубићи једноставни или испреграђивани ширине конидија, а дужине 18—25.

Ова је гљивица описана као *Rubiae* Pat. на сувом лишћу *Rubia* sp. из Туниса. На македонским примерцима она је паразит, и као таква припада роду *Septoria*.

Hyphomycetes

31. *Macrosporium hibiscinum* Thüm. На лишћу *Hibiscus esculentus* по градинама око Неготина.

Конидије од 3—9 попречних преграда, вел. $24-81 \times 10-20$.

32. *Cladosporium herbarum* (Pers.) Linc. На осушеном лишћу *Beckmannia erucaeformis* око Битоља (leg. Ал. Јовановић).

33. *Cercospora sarraridis* Sacc. На лишћу *Sarraris spinosa* поред пута између Криволака и Неготина.

Конидије су у старости бледожућкасте, с 2—4 преграде, вел. $26-54 \times 4-5,5$.

B. Lichenes

Peltigeraceae

1. *Peltigera spuria* (Ach.) D. C. На песковитој подлози и маховини.

Lecanoraceae

2. *Lecanora intumescens* (Rebent.) Kbr. На буквама у шуми.

Parmeliaceae

3. *Cetraria islandica* (L.) Ach. По кршевима међу маховином.

Physciaceae

4. *Anaptychia ciliaris* (L.) Kbr. На буквама у шуми.

Usneaceae

5. *Evernia furfuracea* (L.) Ach. На буквама у шуми.
6. *Alectoria ochroleuca* (Ehr) Nyl. На дрвећу у шуми. Примерци стерилни.
7. *Usnea barbata* (L.) Hoffm. На буквама у шуми.
8. *Ramalina fraxinea* (L.) Ach. На дрвећу у шуми.
9. *Ramalina calicaris* (L.) Fr. На буквама у шуми,

C. Phanerogamae

1. *Juniperus Oxycedrus* L. По међама винограда око Скопља.
2. *Cupressus sempervirens* L. Засађен на турском гробљу код Солуна.

3. *Scilla autumnalis* L. По утринама око Солуна.
4. *Sparganium ramosum* Hues. *Чукут*. У Дојранском Риту.
5. *Quercus Ilex* L. *Прнар*. Расте по Македонији као онизак шиб или грмић, обично до 5 м. висине. Већих грмова, до 10 м. висине, видео сам само на турском гробљу код села Удова, недалеко од железничке станице Струмница.
6. *Euphorbia myrsinithes* L. *Млечка*. По камењарима више Дојрана и око Валандова.
7. *Aristolochia Clematitis* L. *Јабљина*. По парлозима око Сеова и Бевђелије.
8. *Polygonum aviculare* L. *Козјавка*. По лединама око Скопља и у Македонији.
9. *Chenopodium album* L. По утринама око Солуна.
10. *Samolus Monspeliacus* L. Поред путова око Скопља и у Македонији.
11. *Teucrium Polium* L. По утринама око Солуна.
12. *Marrubium creticum* Mill. *Сусурка*. По утринама око Скопља и у Македонији. Осушене њене стабљике полажу се свиларици за учавање, а од струкова преко пола метра израђују се метле.
13. *Nepeta Cataria* L. По утринама око Солуна.
14. *Euphrasia lutea* L. Поред винограда око Скопља.
15. *Lycium halimifolium* Mill. *Бојанка*. Поред путова и по међама винограда око Скопља.
16. *Convolvulus arvensis* L. *Повиска*. По утринама у Македонији.
17. *Cynanchum acutum* L. По њивама око Солуна.
18. *Lactuca saligna* L. Поред путова и по лединама око Бевђелије.
19. *Centaurea Calcitrapa* L. По утринама око Солуна.
20. *Centaurea Pelia* D. C. Где и пређашња.
21. *Centaurea salonitana* Vis. *Клукучар*. Око Скопља.
22. *Centaurea sublanata* Boiss. По утринама око Скопља.
23. *Picnoman Asarna* Cass. Поред пута око Скопља, Валандова и Бевђелије.
24. *Kentrophyllum lanatum* D. C. По утринама око Солуна.
25. *Echinops microcephala* Sibth. Поред путова и по њивама око Скопља и у солунском вилајету.
26. *Scolymus hispanicus* L. По утринама око Скопља и Солуна.
27. *Knautia hybrida* Coult. Поред винограда око Скопља.
28. *Daucus Carota* L. *Срамнице*. Око Скопља.
29. *Eryngium amethystinum* L. По утринама око Бевђелије.
30. *Lagocisia cuminoides* L. По утринама око Бевђелије и Солуна.
31. *Tamarix Palasii* Desv. Поред путова и по јаругама поред железничког насипа у Македонији.

32. *Punica granatum* L. *Калина*, народно име за воћку и плод. Гаји се по градинама и виноградима у Македонији, а има је и по дивљале поред путова.
33. *Crataegus monogyna* L. *Бобинка*, *благинка*. Поред путова око Валандова и Ватоша.
34. *Rubus tomentosus* Borkh. *Кашина*. Исто народно име и за следећу врсту. Поред путова око Валандова и Дојрана.
35. *Rubus ulmifolius* Schott. Где и пређашња врста.
36. *Coronilla Emerus* L. По међама винограда око Ватоша.
37. *Astragalus thracicus* Griseb. *Медика*. По прљуши око Криволака. Њен дрвенаст, јако развијен корен сладуњава је укуса, налик на мед. Корење служи зими у оскудици сточне хране за исхрану рогате стоке.
38. *Colutea orientalis* Mill. *Звечка*. По међама винограда око Скопља, Ватоша и Ђевђелије.
39. *Tribulus terrestris* L. По лединама око Солуна.
40. *Pistacia Terebinthus* L. По међама винограда око Скопља.
41. *Hypericum repens* L. По јаругама око Солуна.
42. *Hypericum perforatum* L. Око Скопља.
43. *Dianthus palleus* Sibth. У камењару поред пута испод Валандова.
44. *Drypis spinosa* L. Ситан шиб по лединама и поред путова око Солуна, Валандова и Ђевђелије.
45. *Reseda inodora* Rehb. Поред јаруга око Солуна.
46. *Lepidium graminifolium* L. По утринама око Солуна.
47. *Diplotaxis tenuifolia* D. C. Где и пређашњи.
48. *Sorbariospinosa* L. Ситан шиб с полеглим гранама у свима правцима од корена. По утринама око Солуна, Криволака и Неготина.
49. *Clematis vitalba* L. По шибљу и дрвећу поред путова око Валандова и Ватоша.

II. Прилог флори планина Кораба и Бистре

Од д-ра Н. Ношанина.

Планински предео североисточно од Дебра, у коме Кораб представља главну масу, још је са свим неиспитан у флористичком и биљно-географском погледу, те је и најмањи прилог флори овога краја од научнога интереса. Мој покушај прошлога лета (1908), да се на ову планину попнем, није пошао за руком; али је мој сапутник и ученик г. Јордан Петровић успео у првој половини августа не само да допре до највишега врха Кораба, него да се попне и на суседну планину Бистру. Са обадве ове планине донео је по једну малу збирку

биљака, које је уступио Ботаничком Заводу Универзитета. Ја сам те збирке одредио и резултат је изложен у следећим списковима. Због тога, што прикуњени материјал једним делом има непотпуне податке, сматрао сам за потребно, да саопштим и неке појединости, које се тичу самога излета на поменуто планине. О томе ми г. Петровић саопштава ово:

„На Бистру сам се попео из Мавровског Поља у правцу ка Дебру. Један део биљака прикупио сам око потока, други у шуми а трећи на голом брду. Бистра на коју сам се пео није она Бистра, која је обележена на картама. Бистром зову становници цео планински предео, који почиње од села Јанчишта (Јанче) па иде на север преко Галичника, који се на истоку граничи реком Радиком а на западу прелази у планински масив, који је на карти обележен као Бистра, а који становници зову Стогово.

На Корб сам се успео у правцу из Дебра. Прво сам ишао донекле уз реку Радик, затим лево преко варошице Жеровнице у село Танушане у подножју Кораба. Неке сам биљке скупио у шуми и онде где престаје шума и то на оном корабском огранку, који се издиже изнад села Танушана; други део биљака брао сам на највишем врху Кораба, на који сам се попео са источне а сишао са западне стране“.

А. Биљке са Кораба.

1. *Deschampsia flexuosa* Trin. — Изнад села Танушана, на висини преко 1000 метара.
2. *Festuca fibrosa* Griseb. — Са претходном.
3. *Allium flavum* L. — На истом месту са 1 и 2.
4. *Colchicum parnassiacum* Sart., Orph. et Heldr. — Село Невште.
5. *Lilium martagon* L. — У шуми на источној страни Кораба.
6. *Alsine verna* Bartl. *β* *alpestris* Fzl. — На превају корабском у висини око 1800 м.
7. *Cerastium lanigerum* Clem. — Сушне и голе стране на западном крају, у висини око 1800 м.
8. *Drypsis spinosa* L. (*D. Linneana* Murb. et Wettst). — Изнад села Танушана око 1000 м.
9. *Silene Schmuckeri* Wettst. — На истом месту са 8. Од ове врсте нису били познати чаура и семе (*Wettstein: Beitrag zur Flora Albaniens*, 1892, 30). У примерака са Кораба чаура је јајаста, семе скоро кружно (1,06 : 0,8 mm), мрко и са брадавицама на леђној страни, које се често завршују у виду лоптице. Од Вештајнове врсте са Шарпланине разликује се само гранатијим стаблом, грана је највише 4—5, које се завршују по једним цветом.

10. *Silene venosa* Aschers. — Ливаде на источној страни Кораба, висина око 800 м.
11. *Tunica saxifraga* L. — На истом месту са 10.
12. *Ranunculus nemorosus* DC. — У шуми на источној страни Кораба над селом Невштем, око 1200 м.
13. *Ranunculus oreophilus* Marschall a Bieb. — Као и 10.
14. *Ranunculus platanifolius* L. — На истом месту са 12.
15. *Nasturtium silvestre* R. Br. — Изнад села Танушана.
16. *Sedum sartorianum* Boiss. — Под самим врхом Кораба.
17. *Sempervivum patens* Griseb. — Стене на источној страни Кораба, на висини око 1000 м. Од типа се разликује глатким лишћем у розети.
18. *Saxifraga rotundifolia* L. subsp. *glandulosa* Griseb. — Каменита места на корабском превоју, 1800 м.
19. *Alchemilla alpina* L. — Стене на источној страни, преко 1200 м.
20. *Anthyllis albana* Wettst. — Изнад села Танушана.
21. *Lotus corniculatus* L. β . *pilosus* Jord. — Као 20.
22. *Onobrychis scardiaca* Griseb. — Букова шума изнад села Невшта и Танушана.
23. *Trifolium patulum* Tausch. — Шума изнад села Танушана.
24. *Geranium Robertianum* L. — Са претходном.
25. *Linum capitatum* Kit. — Изнад села Невшта.
26. *Polygala major* L. — Ливаде на источној страни, висина изнад 1000 м.
27. *Euphorbia falcata* L. — У подножју Кораба.
28. *Hypericum barbatum* Jacq. var. *trichanthum* Boiss. — Изнад Танушана.
29. *Helianthemum vulgare* Gaertn. α . *viscosus* Boiss. — Са 28.
30. *Viola Orphanidis* Boiss. — Букова шума изнад села Невшта.
31. *Epilobium montanum* L. — Као 30.
32. *Epilobium parviflorum* Schreb. — Поред потока на источној страни Кораба, око 900 м.
33. *Astrantia carinthiaca* Норре. — Букова шума изнад села Невшта.
34. *Bupleurum Sibthorpiianum* S. et Sm. — Источна страна Кораба, око 700 м.
35. *Oenanthe pimpinelloides* L. — Источна страна Кораба.
36. *Pimpinella saxifraga* L. β . *dissectifolia* Boiss. — На истом месту са 35.
37. *Monotropa hypopitys* L. — Букова шума изнад Невшта.
38. *Gentiana bulgarica* Velen. — На највишем врху Кораба, преко 2000 м.
39. *Myosotis suaveolens* W. K. — Источна страна Кораба, око 800 м.
40. *Brunella laciniata* L. — Изнад села Танушана.

41. *Salvia glutinosa* L. — Букова шума изнад Невшта.
42. *Sideritis scardiaca* Griseb. — Источна страна Кораба.
За ову биљку са Кораба као и за оне са Љубетена (Wettstein: Beitrag z. Flora Albaniens, стр. 85) карактеристично је, да је круница *увек* дужа од чашице.
43. *Stachys germanica* L. — Букова шума изнад Невшта.
44. *Stachys silvatica* L. — Као и 43.
45. *Teucrium scordioides* Schreb. — Источна страна Кораба.
46. *Cuscuta epithymum* L. — На *Digitalis ferruginea*, *Teucrium scordioides* и *Viola ferruginea*.
47. *Digitalis ferruginea* L. — Источна страна Кораба.
48. *Pedicularis verticillata* L. — Букова шума на источној страни, око 800 м.
49. *Asperula longifolia* W. K. — Са 48.
50. *Galium flavicans* Borb. — Са 48.
51. *Scabiosa garganica* Porta et Rigo. — Као 48.
52. *Campanula rotundifolia* L. — Са 48.
53. *Campanula glomerata* L. — Букова шума изнад Невшта.
54. *Campanula athoa* Boiss. et Heldr. — Са 53.
55. *Jasione orbelica* Griseb. — На источној страни Кораба.
56. *Phyteuma pseudorbiculare* Pant. — Изнад села Невшта, 1200 м.
57. *Achillea atrata* L. subsp. *multifida* DC. — На ливадама изнад Невшта.
58. *Adenostyles orientalis* Boiss. — Букова шума изнад Невшта.
59. *Artemisia petrosa* Baumg. — Кораб (без одређенијих података).
60. *Centaurea deustiformis* Adamov. — Испод корабског врха, око 1800 м. Адамовићева врста (Beiträge zur Flora von Maced. und Altserbien. 1904. 31.) има стабло положено, лишће перасто дељено са тупим или завршкастим режњевима. У примерака са Кораба стабло је *усправно*, лишће *двојно-перасто* дељено а режњеви се *увек завршују бодљиво*. Пошто у цветним и осталим деловима нема разлике између примерака са Кораба и типа, то их нисам хтео издвајати.
61. *Centaurea sana* Sibth. et Sm. — Источна страна Кораба, око 800 мет.
62. *Chrysanthemum leucanthemum* L. — Ливаде на источној страни Кораба.
63. *Hieracium pilosella* L. — Изнад Танушана.
64. *Hieracium pannosum* Boiss. — Као 63.
65. *Mulgedium Plumieri* DC. — Букова шума изнад Невшта, преко 1200 м. *Панчић* је 1873 открио ову биљку на Кому и Дурмитору; али како доцније није више нађена ни у Црној Гори, нити на планинама Босне и Херцеговине као ни у Албанији, то је *Бек* (Vegetationsverhältnisse der illyrischen Länder. 1901., 417.) изразио сумњу, да се он

у опште налази на Балканском Полуострву и да је Панчић вероватно побркао своје примерке из Црне Горе са примерцима *Mulgedium Plumieri* из Хербара. Ову сумњу правдало би још и географско простирање биљке, јер је њена област између Пиринеја, Вогеза, Швајцарске и Савоје. Открићем *Mulgedium Plumieri* на Корабу, дакле знатно јужније и западније од Кома и Дурмитора, потврђују се Панчићеви подаци о овој биљци и тиме ставља ван сваке сумње један интересантан и врло важан биљно-географски факат. Приморак са Кораба потпуно се слаже са примерцима Панчићевим са Кома и Дурмитора.

66. *Prenanthes parpurea* L. — Са *Mulgedium Plumieri*.

Б. Биљке са Бистре.

67. *Aspidium Lonchitis* Sw. — Стене западно од Галичника.
68. *Asplenium trichomanes* L. — На стенама дуж реке Радике, између Галичника и манастира Св. Јован Бигорски, у висини око 1200 м.
69. *Ceterach officinarum* DC. — Дуж реке Радике.
70. *Agrostis alba* L. — Ливаде код Галичника.
71. *Holcus lanatus* L. — Са 70.
72. *Allium sphaerocephalum* L. — Стене дуж реке Радике близу манастира Св. Јован Бигорски.
73. *Epipactis latifolia* All. — Са 72.
74. *Polygonum bistorta* L. — Влажне ливаде изнад Галичника.
75. *Dianthus stenopetalus* Griseb. — Са 74.
76. *Dianthus cruentus* Griseb. — Између Галичника и манастира Св. Јован Бигорски.
77. *Dianthus deltoides* L. — У жбуновима између Тресанче и Галичника. око 1000 м.
78. *Dianthus Samaritani* Heldr. — Кршевите падине између Тресанче и Галичника.
79. *Dianthus inodorus* L. — Са 78.
80. *Dianthus myrtinervius* Griseb. — Са 78.
81. *Dianthus minutiflorus* Borb. — Са 78.
82. *Paronychia capitata* L. — Кршевата места уз поток више Галичника.
83. *Erysimum canescens* Rth. — Кршевите стране на десној обали реке Радике, око 1100 м.
84. *Sedum album* L. — Стене између Галичника и манастира Св. Јован Бигорски.
85. *Saxifraga aizoon* Jacq. — Галичник.
86. *Parnassia palustris* L. — Влажне ливаде код Галичника.
87. *Poterium polygamum* W. K. — Изнад Галичника.

88. *Doryenium herbaceum* Vill. var. *intermedium* Bald. — Поред потока изнад села Галичника.
89. *Geranium silvaticum* L. — Са 88.
90. *Geranium subcaulescens* L'Her. — Без ближих података.
91. *Hypericum perforatum* L. — Изнад Галичника.
92. *Viola silvatica* Fr. — Ливаде код Галичника.
93. *Daphne oleoides* Schreb. — Жбуње на брду између Тресанче и Галичника, око 1000 м. У дијагнозама ове врсте наводи се, да је младо лишће на лицу (озго) длакаво; примерци са Бистре имају и најмлађе лишће озго глатко.
94. *Eryngium multifidum* Sibth. et Sm. — Камените стране код Галичника.
95. *Primula Columne* Ten. — Између Галичника и манастира Св. Јован Бигорски.
96. *Gentiana cruciata* L. — Дуж потока изнад Галичника.
97. *Cyniglossum officinale* L. — Жбуње између Тресанче и Галичника.
98. *Calamintha grandiflora* Mueh. — Ливаде код Галичника.
99. *Satureja montana* L. — Жбуње између Тресанче и Галичника.
100. *Teucrium chamaedrys* L. — Са 99.
101. *Thymus Chaubardi* B. H. — Изнад Галичника.
102. *Digitalis viridiflora* Lindl. — Са 101.
103. *Linaria linifolia* (L.). — Ливада изнад Галичника.
104. *Veronica beccabunga* L. — Поред потока изнад села Галичника.
105. *Scabiosa ochroleuca* L. — Ливаде код Галичника.
106. *Campanula glomerata* L. K. *α. argentea* Wild. — Брда око Галичника.
107. *Campanula Spruneriana* Hampe. — Жбуње између Тресанче и Галичника.
108. *Campanula Plasonii* Form. — Изнад Галичника.
109. *Podantum limonifolium* Boiss. — Жбуње између Тресанче и Галичника.
110. *Achillea chrysocoma* Friv. — Стене на десној обали реке Радике на путу Галичник манастир Св. Јован Бигорски.
111. *Chrysanthemum vulgare* Bernh. — Поред потока изнад Галичника.
112. *Doronicum Orphanidis* Boiss. — Изнад Галичника.
113. *Helichrysum plicatum* DC. (*H. anatolicum* Boiss.) — Стене између Галичника и манастира Св. Јован Бигорски.
114. *Senecio rupestris* W. K. — Поред потока изнад Галичника.

